

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általaltatott katholikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:

Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytűzsdékben.

A kedélyes szatócsok.

1. A fogyasztási szövetkezetek, miként más kereskedők, minden tekintetben azonos elbánásban részesítendők.
2. Részükre semmiféle olyan adó és illeték-vagy kedvezmények, melyekben kereskedők nem részesülnek, ne adassanak.
3. A fogyasztási szövetkezetek megadóztatása az általuk elért forgalom, ne pedig a tiszta jövedelem alapján történjék.
4. Szeszies italok (közönséges pálinka) és dohányárak árusítására engedély részükre ne adassék.
5. Köztisztviselők, állami és községi tanítók, tiltassanak el a fogyasztási szövetkezetek alspitá-ától, vezetésétől. A kormány igyekezzék oda-hatni, hogy az egyházi hatóságok hasonló litalmat bocssassanak ki a lelkészek és tanítók számára. Szövetkezeteknél elárúsítók köztisztviselők tanítók, lelkészek nem lehetnek.
6. A fogyasztási szövetkezetek csakis tagjaiknak árusíthassanak s árukat csakis tagsági igazolvány bemutatása mellett adhassanak ki és ennek betartásáért a szövetkezet vezetősége felelőssé teendő.

(*) Ha metalan akadna lapunk olvasói között oly tájékozatlan, ki előtt e hat pont eredete ismeretlen volna, megszűgjük, hogy e kemény pontokat a mult vasárnapi, Sopronban megtartott Kereskedelmi Kongresszus alkotta meg a magyarországi szövetkezetek nagy veszedelmére.

A hat pontból álló javaslat tulajdonképeni megteremtője Sugár (Stern)? Ignác, a miskolci kamara másodtitkára, kinek termékeny lelke volt e nagy gondolatok melegágya. A határozati javaslat különben, hosszú és magas színvonalon álló vita után, mint természetes is, *egyhangulag* hozatott.

Mielőtt a világtörténelmi esemény lezajlott volna, Sándor (Schlesinger) Pál, a lipótvárosi nagyhatalmu és nagypénzű gabonakereskedő izraelita beszélt keményen Károlyi Sándor gróf s általában a magyar agrariusok ellen. Hogy ahhoz a beszédhez, meg a kereskedelmi államtitkár gróf Wickenburg Márk szövetkezetellenes dikciójához mit szólnak a kormánypárt lombos fái alatt tanyázó agrariusok, ahhoz nekünk, néppártiaknak, semmi közünk. Jól jegyezte meg egyik napilapunk, hogy e merkantiliba kirohanások következtében „a Széll Kálmán hegedűje amelynek orpheusi hangjaira csábos kedvteléssel se-reglett össze az új rendszerű szabadelvű tábor, elvesztette varázsát és most a brá-esa meg a bögő morgásait hallgatja egy-egy tábor. Nincs semmi, ami összetartja, és szétmálk az ormótlan, értéktelen, lomha társaság.“

Ismételjük, nekünk mindehhez semmi közünk. Ezt majd elvégzik gróf Károlyi Sándor, Baross Károly, Rubinek Gyula no meg

Láng Lajos, Sándor Pál és Széll Kálmán egymás között. Bennünket mint a keresztény szövetkezet igaz barátait csak az a hat kemény pont érdek.

Az első és második pontot feltétlenül aláírjuk. Részestüljön az a szövetkezet a kereskedőkkel egyenlő bánásmódban, ezt kívánja a szent egyenlőség, melynek nevében az a határozati javaslat hozatott.

Ami a harmadik pontot illeti, nagyon szeretnénk tudni, mily alapon vannak a szatócsok megadóztatva? Ott is forgalom az irányadó?

Közeledünk a komikum felé. A kongressus immár kongresszussá alakul át, mikor azt követeli, hogy: „szeszies italok és dohányárak árusítására a szövetkezeteknek engedély ne adassék.“ Hm! Hát az egyenlőség hol marad? Vagy hol van az megírva, hogy nagy Magyarországon csak a zsidó szatócsok által árusított dohányt és szivart szabad pőfékelni? Mióta lett a magyar dohány meg a vergónia szivar kóser áru? De mindettől eltekintve, ha egy községből, épen a szövetkezet miatt, kipakolt minden kazár szatócs, a szövetkezet pedig dohányelárusítási engedélyt nem kaphat, kérdezzük: „Nicht raucher“ kupé legyen az a község s lakói falhoz verjék pipáikat csak azért, mivel nincs meg a maguk Stern leigjük vagy Schwarz Salamonjuk? Ugyan-ugyan igen tisztelt államtitkár ur! kikkel is méltóztatott kegyednek ott Sopronban parolázn?

Régi, de primitív felfogásra valló óhajuk a kereskedelmi kamaráknak, hogy a szövetkezetek vezetésétől az intelligencia eltiltassék. Ugyan! ugyan! Hát mióta tilos Magyarországon a nép vezetése? Vagy azt gondolják a határozati javaslat szerkesztői, hogy az a jóra való jegyző vagy gazdatiszt, vagy orvos ölbetett kezekkel fogja nézni továbbra is Magyarországon keresztény népének kifosztását, tönkretételét és kivándorlását? Azok az idők már letűntek. Az egyházi hatóságok pedig összes lelkészeikkel és tanítóikkal egyetemben fűtyülnek a Sándor Pálék és Sugár Ignácék egész kompániájára!

A hatodik pont, a maga (némely lapokban közölt) függelékével egyetemben, a legkomikusabb. Ennek a pontnak a megalkotásánál a tisztelt kongresszus fölülmulta önmagát. „A szövetkezetek csak tagjaiknak árusíthassanak s árukat csakis tagsági igazolvány bemutatása mellett adhassanak ki.“ Állítólag hozzácsatolták azt az óhajást, hogy „mindenki csak a saját neve alatt vásárolhasson.“

No-no! Szóval ezentúl minden szövet-

kezeti tag a zsebében fogja hordani igazolványát, mint vadászaink a maguk vadászjegyét és fegyverigazolványát. Hát evv kis arcképes igazolvány nem kellene? Tavian jó lenne a hatóság által minden szövetkezeti tag részére egy pontos személyleírás kiállítani ilyen formán:

N. N. szövetkezeti tag.

Kora	32 év
vallása	ev. ref.
magassága	160 cm.
szája	rendes
fogai	épek
haja	gesztenyebarna
orra	pisze
beszél	magyarul és németül.

Különös ismertető jele: a bal vállán lencse nagyságu anyajegy.

Az így lepingált s igazolványával felszerelt szövetkezeti tag azután a személyazonosság pontos igazolása esetén minden akadály nélkül kapna a maga szövetkezeti boltjában egy pakli gyufát vagy két dráma cigarettát.

Majd ha fagy!

Kossuth lelke.

Irta s a cisl. r. székesfejvári kath. főgymn. önképző-körének Kossuth Lajos százados születési évfordulója alkalmával rendezett ünnepén felolvasta:

Dr. VARGHA DAMJÁN,
a kör vezető tanára.

(Végső.)

A mozgalmas kor dübörgő eszme s szellem-áramlatát mi most már nem tudjuk egészen megérteni, de Kossuth benne élt s látta, hogy az európai tűz szabadságharai szóték s vonták át meg át a levegőt. Minden forrongott, mindenkinél keblét a kor villanyszikrái tették lázassá. Kossuth tiszta meggyőződésének ragyogó tükrével — mintegy heliostadtal — megvilágítva jutottak a hullámzó háborgás alapszeméi a Pesti Hírlap vezércikkeiben a nemzet testéhez. Nem lázított Kossuth, csak a nép lelkének bizonytalan, de szükségkép előtörő kíváncsalmairól vonta le a homályos fátyolt. Kossuth igazán korának az embere volt teljesen. Mindenki epedve leste s izgatottan olvasta szerdán s szombaton este Kossuthnak nemesen értelmes s tisztán felfogott eszméit. Kossuth „nemzete szívverésén tartotta kezét s megérezte annak minden dobbanását.“

Igy állván a dolog nem csodálhatjuk, hogy a kormány és a bécsi körök látva a magyar helyzetet megrendültek; s minden kitalálható módon megakarták akadályozni édes hazánk e nagy fiát további működésében. Megijedtek munkájának erejétől s eredményétől. Pedig Kossuth patvarista korában a magyar udvari kancelláriánál keresett volt állást; de nem kapott. Akkor visszatartották a felajánlott szolgálatot, most pedig aggódva féltek tőle. Közben már (1837. máj. 5.) karhatalommal is betörték zugligréti lakására s három évig jogtalanul börtönben tartották.

Igazán csodálatosak az ember életének utjai. A szabadság eszméinek legfényesebb harcosát fogva tartja az erősebb fizikai hatalom. S mikor a külső

erő összeakarja törni ellenét, öntudatlanul annak nagyságához hord növelő s erősítő anyagot. Kossuth ezen börtönben világnagyságának az alapját vetette meg: megtanult angolul s olaszul. A börtön békös lakója Dante s Shakespeare testvér-szemleivel társalgott s a velők való érintkezés, — e két nyelvűdása tette lehetővé, hogy a dicső szabadságharc leveretése után Angliában, Amerikában s Olaszországban világhírű szónoklatokat tartson. Csakis ezek segítségével hódíthatta meg magának s a magyar nemzetnek e nagy nemzetek bámuló tiszteletét.

De bámulta, csodálta mindenki a mi Kossuth Lajosunkat, a ki csak hallotta lágy, bánatos, kítőró s tomboló szívének édes, zenei hangját. Önkénytelenül a szíveig hatott a Kossuth hangjának bája s elmámorosította hallgatóit. Az egész nemzet Kossuth lánglelkének hatása alatt állott. Láttá ezt a legnagyobb magyar, Széchenyi István, s megrémült tőle. Es Széchenyi, kinek nagy eszméi szintén az ország boldogítását célozták, egy könyvvel, *Kelet népeivel* támadta meg. Szívpolitikusnak nevezi Kossuthot, ki, ha az eddigivel homlokegyenest ellenkező taktikát nem követ, megsemmisülésre vezet a magyart.

Ezen erős támadás szíven találta Kossuthot. Es Kossuth felett. E roppant szellemi viaskodás fenséges küzdelme leköttötte az ország figyelmét. Két szellemóriás s két lánglelkű magyar országrengető viadala volt e hatalmas harc szikrázó összefüggése. Es e nemes küzdelem magasztos volt. Azért mérték össze szellemi fegyvereiket: ki szeresse jobban drága hazáját s ki dobja az utolsó útszököt a haza lobogó oltáráról a nemzet tagjai közé, mely fényével megvilágítsa s forró melegével lángra gyújtsa az ország szívének tartalmát. Kossuth bár esdve kéri a férfit, — miként maga írja, — kinek századokra ható eredményekben teremtföböt, a nemzet újjászülésén sikeresben munkást, szóval kinek „nagyobb magyart” — Kossuth mondta ezt először — nemzete évkönyveiben nem ismert: szenvedje meg őt a szellemi nagyság építésénél homokhordó napszámosnak s méltassa tanácsára, javító vezetésére; mert jobb a közre, ha egymás mellett, mint, ha egymás ellen lesnek.

De a jövő már el volt döntve.

Európa már megfújta a szabadság karcú kürtjét s ennek riadó hangja beharsogta a nemzeteket, a magyarokat is. A szívek forrongtak lázas lüktetésükben, a keblek hullámok élethalál küzdelmei megkezdődtek. Kinyílt a könyv, melynek piros betűi zöld alapokra voltak festve: a jelen harc vértócsáiról szóltak ezek a rovvott betűk a jövő szabadságáért; kigyulladt az áldozati tűz, melynek rémes, vakító lángjai fölforralták a nemzetek fájó szívének utolsó vércseppjeit. A helyzet tarthatatlan. A legelkeseredettebb jalkiáltás sikoltó moraja a végső kétségbeesésbe s ebből eszeveszett harcba ragadta a népek millióit. A szabadságért lélegző óriások titáni, vad harcait lecsillapítani lehetetlen volt már.

Kossuth megkísérelte mégis. Visszavonult tinnyei kis birtokára; majd Széchenyi eszméi alapján országos védegyeletet alapított a honi ipar támogatására, melynek hamarosan 154 főkegyesülete létesült az országban, — de ez mind nem használt.

A részletek festésére, az eszmék fejlődésének varázsolására nincs időm.

1848-dik év februári hónapjában Párisban kitört a forradalom. A világáros utcáin torlaszok emelkedtek, az uralkodó Lajos Fülöp királyt megfosztották trónjától s a nép kikiáltotta a köztársaságot; március 13-ikán Bécsben csoportosult a nép s jogokat követelt lázas s borzalmas jeleneiben. Es nálunk még mindig béke volt.

Kossuth Bécsben volt az ottani forradalom idején, hogy a királytól kikérje a magyar törvények szentesítését. A békéért ment Kossuth Bécs falai között békét teremtett. A burgba zárt uralkodót megmentette tüzzel s lánggal tartott német szónoklataival, melyek hatása alatt a nép vállaira emelte, a bécsi nők virágokkal szórták tele Kossuth kocsiját. Az emberek öleltek, sirtak örömlükben. Az uralkodó pedig Kossuth művének jutalmául megadta a magyarok törvényjavaslatának törvénynyé emelését. Ekkor kaptuk meg az első felelős magyar miniszteriumot s a népképviselőten alapuló modern magyar alkotmányt. Bathányi

Lajos miniszterelnöksége alatt miniszterek lettek Kossuth, Széchenyi s Deák is.

De a burg nemes lakója Kossuth nagy jótéményeért csak pillanattig volt halás. A barátságos arcszín háborgó keblet takart, melynek csipős szele a nemzet testét akarta megmérgezni. A megalakult országgyűlésen néhány nap alatt keresztül megy a nevezetes 31. törvénycikk; köztük: a jobbágság felszabadítása, Erdély egyesítése Magyarországgal, népképviselői országgyűlés évenként Pestre egybehiva, közös teherviselés, vallás-egyenlőség, sajtó-szabadság, tan-szabadság, a nemzeti szín s az ország címerének elismerése stb. De minek sorolom el ezeket a valódi drágaköveket, melyek tündökli ragyogással fénylenek a nemzet életében ma is. Ilyen lázas órák s napok: hónapok évek, századok mulasztását végzik.

Mig mi még a szomszéd forradalmak után is Kossuth Lajos vezetése mellett — mert pénzügyminiszteri állásában is ő volt mostantól kezdve a nemzet föltétlen vezére, sorsának intézője — békés egyezkedéssel akarjuk kivívni nemzetünk függetlenségét: addig Jellasicshorváth bár, a bécsi kamarillától pénzzel is támogatva, beütött Magyarországra. Ezen külső elenséghöz járultak a belső bajok. Az uralkodó ugyszólván teljesen visszavonta az országos küldöttségnek adott ígérezeit. Magyarországból alárendelt tartományt akartak csinálni, mely kiegészítő része legyen az öszbirtadalomnak.

A Jellasicshorváth hadának visszaverésére Kossuth Lajos jul. 11-én megtartotta azt a hatalmas szónoklatát, mely fenséges jelenetet vont maga után; de az uralkodó eljárását nem merte fegyverrel visszatörölni. A törvényes királyi trón fénye nemes szentséggel van körülveve, mely ellen fegyvert használni tilos. Kossuth félt a bekövetkező helyzetétől, mint ő maga mondja az országos bajok válságos helyzetéről tanácskozó országgyűlésen: „Uraim! egyszerű polgár vagyok, nekem semmi hatalmam, semmi hatásem a világon nem volt más, mint a mely van az igazságnak, melyet Isten lelke megadott. En, uraim, a lelkiismeretembe tekintetem és úgy éreztem, ha oly alávaló lehetnék, akár hatalom — fitoktatás, akár befolyás kérdésénél fogva a polgárháború szövetségét vetem a boldogság után epedő nemzet középebe: oly felelősséget vállaltam volna magamra, melyet a pokol kinja sem büntetne méltóbban; mert nem képelekni átkosabb, inkább bünt mint játszani a polgárok vérével egy nemzet nyugalmával.”

Ime, kedves, ünneplő ifjak, Kossuth lelkének fájdalma. A képviselőház 1848. szept. 4-én tartott ülésén a koronás királyhoz 100 tagú küldöttséget menesztett, melyet Kossuth így kezdett szónoklatával ajánl: „(.) felsége a király iránt a leg-tisztabb hűséggel viseltem, hónapokon keresztül csak azért eszedtünk, hogy hű magyarjai közt való megjelenésével adja meg az új alkotmányból kifolyó új kormányt az a morális támaszt, mely a monarchia eszméjében s a magyar nemzetnek fejlődése iránt való pietásában rejlik. Öt hónapon át eszedtünk s még sem történt meg... De méltóztassanak egy küldöttséget küldeni Ö felségéhez s ez mondja meg neki, hogy a haza veszélyben van, s veszélyben a trón!”

Es fájdalom, a nemzet ezen végső reményének halvány világa is kialudt. Kossuth a nemzet e legutolsó eszközeit is felhasználta, hogy ha csak lehetséges, békés uton jusson Magyarország jogos alkotmányához. A 100 tagú küldöttség nyomában megalakult s felment Bécsbe. A küldöttség azonban még a királyi kihallgatás előtt tudomást szerzett a császári leiratáról, melyben V. Ferdinand a „kedves” Jellasicshorváth magyarországi működéséért teljes elismerést fejezi ki.

Villámcsapás volt e leirat. A legvégső békés út is elzárult a nemzet előtt, melyben a trónhoz eljuthatott. Nyílt szakadást jelentett e leirat a nemzet és a dinasztia között. Maga az uralkodó zárta el az utat. A nemzet mélyeséges fájdalma bekövetkezett: a küldöttség kihallgatás nélkül tért vissza. A Bathányi-miniszterium pedig beadta lemondását. Gróf Széchenyi István testben-leléklében megtörve rálépett a végzetes útra, mely Döblingben végződött; Deák Ferenc is visszavonult, „nem akarván azon hatalomnak eszköze lenni, — írja ő maga — mely a békséggé föltétele

gyanánt nemzeti önállóságunk s alkotmányos szabadságunk legényegesebb részének feloldozását követeli.”

Mindenki elvesztette reményét s bizalmát, de elvesztette a helyzet tisztánlátásának világát is. Csak Kossuth nem: Megmutatta ezt beszédszavakkal, melyet az országgyűlésen mondott. „Ha érdemekkel, — mondá — e hon irányában nem dicsekedhetem is, de azt hiszem, megítve meglemelet megvárhatom mindenkitől, hogy becsületes emernek tartson. Ki ismer: az tudja; ki pedig nem ismer, hacsak rágalmazva nem: nem foghatja rám, hogy bennem dicsvágy, vagy hivatalvadászat léteznék. En, hacsak személyes boldogságom érzetétől kérnék tanácsot, Istentől nem kérnék magamnak egyebet, mint nyugalmat e viszontagságos élet után, mely rám nézve nem volt egyéb, mint folytonos kín és szenvedés. Hanem mint szabad, becsületes ember mégis azt mondom: a mely pontra engem a veszély percében a haza parancsolni fog, én azon meg fogok állani.”

Es, kedves ifjak, édes hazánknak e veszélyes pontja elérkezett. A drága haza felszólította Kossuth Lajost s ő megállta helyét. A kiterülhetetlen, gyászos pillanatban felhangzott az ország minden részében a harci riadó: fegyverre, fegyverre! Velünk az Isten, velünk az igazság! Fegyverre a kinek karja van, a ki magyart!

S a nemzet fegyverre kelt. Az anya fiát, a hitves férjét, a menyasszony vőlegényét küldte a hon védelmére. Az iskolák is megtörttek. A haza védelmének szent tüze egyre terjedt. De még az ország határán túl is meglátszott a fegyveres Magyarország véres tüzének pirja az ég boltján. A Galiciában, Csehországban s Morvaországban levő magyar szívek felismerték a veszély jelet s haza siettek. Fiát Pompejus és Lenkey János megjöttek katonáikkal, hogy itthon önthessék ki piros véreket.

Es kiöntötték. A szegény Magyarország ege nap-nap után pirosabb lett. Egy-egy megvilánás huzódott csupán vakító fényvel végig a vérpiros égen: a kardok tüzének világa volt ez. Es e villogó fény egyre növekedett. Majd drága hazánk ege teljesen beborult; beborította a harcok moraja s a csaták vihara. Pillanatonként hulltak a névtelen hősök: testök a földre, véreik a földre, lelkök a föld fölé!

De még sem volt a mi szabadság-harcunk ennyire sötét. Gyöztek a mi fegyvereink; hatalmas csatákat vívtak az ellenen sok helyt. De e csaták fénye nem volt elég még sem. Kossuth hangja s neve erőt öntött a szívekbe; a diadal diadalt ért, — De jött az idegen hatalom vad tömege. Az erősebb beavatkozás végre kiűtötte a hős magyarok kezéből a véres s dicsőséges kardot, s e kard — Világosnál hullott le a gyászos földre.

Világos lett az ország sötét éjszakája! Az ország gyászt öltött, s Kossuth menekült. Megmentette életét, hogy a szép országunk határába betolakodott idegen ellenséget idegen segítséggel verje majdan vissza. Nagy terve azonban nem sikerült. Fájdalmas s hosszú életet élt kint. Világhírének dicsősége részvételt keltett a nemzetek lelkében az elárvult magyar nemzet iránt; de morális segítségnél egyebet nem tudott kivívni.

Hosszu volt a világi sötétség; hosszu a fájdalom néma szenvedése. De végre ez is elmúlt. A 48-as magyarok piros vére megtermékenyítette a magyar földet, s lassu növekvéssel megnőtt s kivirágzott a véres talajból a szabadság fája. Sőt gyümölcsöt is hozott.

De Kossuth Lajos csak messziről, idegenből szemlélhette a terebélyes, nagy fa illatos virágát s édes gyümölcsseit. Idegenben hült ki a hazájáért lángoló nagy szíve. Ekkor azonban visszahozták s az édes haza áldott földjébe temették. Ezóta itt van köztünk. Ennek a nagy szívének, mely tegnap mult 100 éve kezdett dobogni, állítottak tegnap emlékkövet.

Hazám ünneplő fiai! Jöjjetek lélekben e köhöz s koszorúzzuk meg azt! Rakjuk rá szívnök babérkoszorúját! Hadd zödeljen ott időtelődik; hadd szivjon borostyánunk gyökere a Kossuth szívének földjéből táplálékot, hogy vele földszíthessük a szent hazát.

Tegnap lángra lobbant a haza, a nemzet szíve. Kigyúlt a tűz Kossuth nagy szíve előtt. Es e tűz melege eljutott minden magyar szíve

minden magyar kebelbe, s fölmelegítette azt. És ha az ország nagy férfiai ünnepeket ülnek, mennyivel inkább illő dolog, kedves ifjak, hogy a ti kis szívetek is dobogjon s kebletek ünnepejen.

De hisz erre titeket nem kell tanítani. Ön-kényt tör elő belsőtök mélyéből a haza szeretete, mely a nagy hősök dicsőségében nyilatkozik meg. En hiszem és reményem, hogy a ti lelkesedétek nem üres s nem tartalmatlan. Töletek még most ennyi elég. Ha az ifju lelkesedik, megtette a magát. De eljön majd az idő s már talán nincs messze, mikor édes hazátok számon kéri mai lelkesedéteket. Vigyázzatok, hogy a ti magyaros hévvel dobogó szívetek tartalma a ke-repesi temető nagy halottjának tegnap letett mau-zoleum-alapkövénel szilárdabb s erősebb legyen.

A ti lelkesedétek, kedves ifjak, megnyug-tatja hazám jövőjéért aggódó szívemet. Látom, hogy tudtok lelkesedni; hiszem, hogy tudtok maj-dan cselekedni is.

Örizzétek meg, ünneplő ifjak, a mai ünnep emlékeit: szeressétek az édes hazát!

UJDONSÁGOK.

— **Bérmaut.** Megyés püspökünk tegnap folytatta bérmautját. A reggeli órákban örömmel és lelkesedéssel várta *Csala* ap-rajja, nagya. A püspök csalai *Kégl* György földbirtokosnál szállott meg, a kit mindenütt mint egyházának rendheltelen hü-ségű fiát ismer mindenki. A fogadtatás — nagyon természetesen — a lehető legme-legebb és legszívélyesebb volt. Rövid idő-zésután Ó Méltósága szent ténykedésének végzésébe fogott s miután kiszolgáltatta a szentséget, *Pátkára* indult. A határban *Tallán* Vilmos földbirtokos fogadta diszes bandérium és kocsisor élén. A község iga-zán tiszteletteljes fogadtatást rendezett a főpásztorinak. A püspök szent beszéd és mise után kiosztotta a bérmálás szentsé-gét, majd a plebánián a tisztelgéseket fo-gadta, előbb *Tallán* Vilmost, majd *Strasser* Izidort, a ki mint bérlő a kegyuri terhek-nek egy részét viseli. Hosszas és szívé-lyes társalgás után az ev. ref. hitközséget, majd a róm. kath. hitközség tisztelgését fogadta. Ezután *Schier* József plebánosnál diszebéd következett. 2 órakor Ó Méltó-sága a pátkaiak kísérete mellett *Lovasbe-berényen* keresztül *Verebre* indult. *Lovas-berényben* *Cziráky* Antal gróf kastélyánál megállapodott, a hől a nemes gróf négyes fogata várta Ó Méltóságát, melyen *Ve-rebre* hajtattott.

— **Eljegyzés.** *Sörös* József tolnavármegyei szolgabíró eljegyezte *Czollner* Aranka kisasszonyt, *Czollner* Vince helybeli gyógyszerész bájós leányát.

— **A pákozdi győzelem emlékezete.** A hely-beli főgymnázium önképzőköre a III. s IV. osz-tálylyal együtt több tanár kíséretében kivonul szombaton délután a pákozdi hősök emlékére emelt oszlophoz s azt hazafias ünneplés keretében babékoszorújával megkoszoruzza. Az ünnep pontjai a következők: 1. „Hymnusz”, éneklük az ifjak. 2. A vezető tanár beszéde a koszu-ri elhelyezésével. 3. „Szentelt hantok.” *Irta* Komócsy József, szavalja *Marschall* L. V. o. t. 4. „Csata-dal” *Petőfitől*, éneklük az ifjuság. 5. „Dal a hon-védekről.” *Irta* Lévy Mihály, szavalja *Paulovits* B. VII. o. t. 6. „Emlékezés.” *Irta* és mondja *Varhanek* F. VIII. o. t. 7. „Riadó.” *Irta* Czuczor Gergely, szavalja *Luttor* F. VIII. o. t. 8. „Tavas-z elmúlt” éneklük az ifjak. 9. „A honvédtüzér te-metése”, szavalja *Háaling* L. VI. o. t. 10. „Előre.” *Irta* Tóth Kálmán, szavalja *Bach* F. VII. o. t. 11. „Kossuth Lajos azt izente.” Éneklük az énekkar.

— **Törvényen kívüli állapot.** A mely tere a munkások ma léptek, az a teljes törvénytelenesség, a nyers erőszak uralma a békes tehetetlenség felett. Személyesen meggyőződést szereztünk arról, hogy a magánosok elleni erőszak, a magánlak megsértése a munkások előtt ismeretlen fogalom. Keresztül gázolnak törvényen, megtámadnak egyeseket, hogy féktelen dühükben szem elől té vesszenek mindent, a mit alkotmányos államban a polgároknak tiszteletben kell tartani. Ha az elsőfoku iparhatóság, illetőleg a rendőrség örökké a béke olajját mutogatja; ha a munka-adók és munkások közti áldatlan harc megszüntetésére saját erőtlenségének tudatában rendkívüli erőhatalomhoz nem folya-modik, ugy minden ember kénytelen fel-fegyverkezni, hogy a jogtalan támadással szemben a jogos önvédelem terére lépjen. Szentanui voltunk a jelenetnek, midőn 50—60 ifju munkás szinte megostromolt egy házat, csak azért, mert abban egy kenyerét kereső kőműves dolgozott. A fék-telen tömegből behatolt 15—20 ember az illető adófizető polgár magánlakásába, ki-vették a kőműves kezéből a meszelőt s a munka abbahagyására kényszerítették. Hát az ilyen dolog már nem járja! A ma, gánosok elleni erőszak magánlak megsér-tés kapcsán a lehető legdurvább formában! Ha 50—60, dühölt tájékoz munkás meg-fékezésére a rendőrség nem elég erős, gondoskodják a polgárok védelméről bár-hogyan, de ez az állapot tűrhetetlen.

Ma reggel a villanyos telepnél alar-mirozták a munkások az egész rendőrsé-gét. Állítólag a telepen dolgozóknak egyike kődobással felelt a tüntetőknek, a kik nyomban közpörrel viszonzták az üzenetet. *Klér* György pallér *Jankovits* Antal szenatéri lakos, építő-munkásban is-merete fel a dobálódók egyikét. A rendőrség teljes apparattussal vonult a helyszí-ne-re s a rendet helyreállítani nem kis munkába került. Már a délelőtt folyamán az összes, nagyobb építkezéseknél szűne-telt a munka.

A munkások illetén magatartását nem helyeseljük. Bármennyire jogos lehet a követelésük, ha a jogos követelést jogta-lan eszközökkel akarják kieroszakolni, nagyon helytelenül járnak el s a kívánt célt ily uton el nem érik.

Módunkban volt a nap folyamán több munkással beszélni. Általános az elterjedt hír, hogy e zendülés okozójának *Say* Fe-renc építész tartják. Állítólag ugyanis ma reggel kijelentette, hogy ő a másfél órai ebédidőt nem adja meg vagyis a 10 órai munkaidő helyett 10 és fél órát kö-vetel. Munkásai erre letették a szerszá-mot. Az a hír járja továbbá, hogy *Say* Fe-renc építész tegnap este kocsi-val bejárta a munka-adók nagy részét, hogy a tíz és fél órai munkaidőnek propagandát csinál-jon. Szinte hihetetlen ez a dolog és ha megtörtént volna, bármily kevéssé kor-látozza valakinek egyéni cselekményét a törvény, főleg a jelen körülmények kö-zött époly kevéssé helyeseljük, mint a munkások törvénybe ítköző magatartását.

A munkások elkeseredése *Say* Fe-renc építész ellen oly nagy, hogy komoly inzultusoktól lehet tartani. Ma délben a Szarka-utcában az Osztrák-magyar bank

épülete előtt ment *Say* építész kocsin. Állítólag egy nagy csoport munkás a ko-csít megtámadta és *Say* építésznek csak nehezen sikerült a bank épületébe jutni, a honnan a kerten keresztül távozott. Hogy mennyiben igaz ez a dolog, nem tudjuk. A rendőrségnél ez inzultusra vonatkozó-lag feljelentés nem tétetett.

Végül csak annyit jegyzünk meg, hogy ha a munka-adók többsége a 10 órai munkaidőt elfogadta, leghelyesebb volna a kisebbségnek a többség véleményét el-fogadni.

Csak szítani kell a tüzet, levegőben van már a bomba, nem kell sok hozzá és eldurranik. (k. b.)

— **Takonykór-rémület.** Szalay J. Károly Szalay János Széchenyi-u. 67 sz. a. lakos 20 éves fia teg-nap d. e. meghalt. A fiatal legény gonozta az ugyanazon házban levő takonykóros lovakat s az a hír kapott lábra, hogy nevezett a lovaktól elkapta a takonykórt s ez okozta halálát. *Dr. Bierbauer* Viktor főorvos megtekintette a halottat s ma a a rendőrséget sürgős fertőtlenítésre hívta fel. Állí-tólag ugyanis Szalaynak kezén nyílt seb volt s mi-kor a lovat a gyezmesteri telepre vezette, azok a sebet megnyalták s így történt volna a fertőzés. Ha a nevezett fertőző betegségben hunyt el, ugy a ke-zelő orvosnak, de a halottkémnek is ezt jelentenie kellett volna a rendőrségnél. *Dr. Szigeti*, a beteg kezelő orvosa, a ki egy alkalommal a betegnél *dr. Pataki* Árminal konzultált, sugár-gomba kép-ződményt konstatait, a beteg nyakát operálta is s mert a törvény szerint ez nem fertőző betegség, nem is tartotta szükségesnek a rendőrség értesíté-sét. A takonykóros lovak esete talán mégis szük-ségessé tette volna a hatóság sürgős értesítését az elhunyt megbetegedése alkalmával épen azért, mert ő bánt a lovakkal.

— **Közönelnyilvánítás.** *Kossuth* Lajos szü-lés napja százéves évfordulója alkalmából *Szé-kesfejérvárot* f. évi szeptember hó 16-én megtar-tott ünnepélyben részvétet városi polgárságnak, a városi hatóságnak, körök, egyesületek, társu-latok, pénzintézetek és egyletek, nemkülönben az ünnepélyben szereplő egyesült dalkör, szónokok és szavalóknak, a vasuti műhely zenekarának ki-váló köszönetét fejezi ki — A „Kossuth Lajos“ ünnepélyt rendező bizottság.

— **Új pénzkezelés.** A vármegyei pénzkeze-lési szabályzatok tárgyában f. évi október hó 1-én szaktanácskozmány fog tartani a belügymi-nisteriumban. Ezen tanácskozmányra városunk-ból *dr. Hattyffy* Dezső árvaszéki elnök hiva-tott be.

— **A megcsalt szerető bosszúja.** Nem a leg-kellemesebb lehetett *Viniczai* József rác-utcai la-kos helyzete, midőn ma délelőtt örök hűséget fogadott *Kassás* Julianna Széchenyi-utcai haja-donnak. Ugy 10 óra tájban már az anyakönyv-vezetői hivatal előtt várva várta a nászmenetet, *Kiss* Teréz szárazréti hajadon, hogy nászajándé-kul adja át a vőlegénynek karon ülő kis gyer-mekét, a ki a természet rendje szerint miudenkor *Viniczai*ban fogja ismerni édesapját. Rendőri ha-talom távollította el a hivatal elől a hajadon-nyát, a ki tervének kivételétől még mindig nem állt el. Látszólag megnyugvást mutatott, pedig nagy volt lelkének keserősége. Az anyakönyv-ve-zetői hivataltól a székesgyházba ment, meghu-zódott a főoltár mögött, hogy a „holtomiglan—hol-todiglan“ esküszavát kesergő könnyével s gyer-meke jajszavával pecsételje meg s korábbi, bü-nös szerelmük gyümölcsét az Úr oltára előtt adja át az apának. Ekkor sem sikerült a terve, mert ismét rendőr birta tővászásra s így *Viniczai* za-vartalanul fogadhatott örök hűséget jegyesének, a ki már ekkor szemmel látható anyai remény-séggel viszonzhatta a vőlegény hűségsvát. A korábbi szerető most már remény nélkül sirat-hatja keserű csalódását.

